

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไทรทองวิทยาคาร อำเภอหนองกงบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ตามแนวคิดของสตีเฟน เคมมิส (Stephen Kemmis) และแมคแท็กการ์ท (McTaggart) ซึ่งมีรายละเอียดผลการดำเนินการดังนี้

ขั้นการร่วมกันวางแผน (Planning)

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการสัมภาษณ์และการจัดสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นการร่วมกันวางแผน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการประชุม และแบบสังเกตพฤติกรรมผู้ร่วมวิจัยในการสนทนากลุ่ม ผลการรวบรวมข้อมูลสะท้อนผลดังนี้

1. การสัมภาษณ์ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 สภาพปัญหาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไทรทองวิทยาคารเป็นอย่างไร

ผู้ร่วมวิจัย ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า สภาพปัญหาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไทรทองวิทยาคารมีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และควรมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังสะท้อนจากการแสดงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...โรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้และขาดครูผู้ดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพเอื้อต่อการเรียนรู้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 14 กรกฎาคม 2557)

“...โรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้นอกอาคารเรียน แหล่งเรียนรู้ที่มีไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย...”

(ครู. วันที่ 15 กรกฎาคม 2557)

“...โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายในไม่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้ไม่ได้รับการพัฒนา

...”

(ครู. วันที่ 15 กรกฎาคม 2557)

“...แหล่งเรียนรู้ที่มีในโรงเรียนไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ อีกทั้งยังไม่มีมีการปรับปรุง

...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 16 กรกฎาคม 2557)

“...ขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไม่ได้รับการปรับปรุง แหล่งเรียนรู้ส่วนมากอยู่ในอาคาร เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ส่วนแหล่งเรียนรู้นอกอาคารไม่มีความหลากหลายทั้งที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้อย่างมากมาย...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 16 กรกฎาคม 2557)

1.2 ท่านต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อะไรในโรงเรียนไทรทองวิทยาการ เพราะเหตุใด

ผู้ร่วมวิจัย ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านเกษตร เพราะจะได้พัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์ ความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายแต่ความต้องการร่วมกันมากที่สุด คือ ต้องการสร้างแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร ดังสะท้อนจากการแสดงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ต้องการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้โดยการสร้างโรงเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ เล้าหมูป่า สวนสมุนไพร...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 14 กรกฎาคม 2557)

“...ควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้นอกอาคารเรียน เช่น สวนดอกไม้ในวรรณคดี สวนสมุนไพร...”

(ครู. วันที่ 15 กรกฎาคม 2557)

“...ต้องการให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น เช่น บ่อเลี้ยงกบ สวนสมุนไพร

...”

(ครู. วันที่ 15 กรกฎาคม 2557)

“...อยากให้โรงเรียนสร้างสวนสมุนไพร แปลงปลูกมันสำปะหลัง เพราะโรงเรียนมีพื้นที่ว่างเปล่าจำนวนมาก...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 16 กรกฎาคม 2557)

“...โรงเรียนควรเพิ่มแหล่งเรียนให้หลายหลากขึ้น เช่น บ่อเลี้ยงปลาตก สวนสมุนไพร ห้องพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 16 กรกฎาคม 2557)

1.3 ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไทรทองวิทยาการอย่างไรบ้าง

ผู้ร่วมวิจัย ให้อธิบายข้อเสนอแนะสอดคล้องกันว่า โรงเรียนควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอและเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ด้วยการจัดทำโครงการเพื่อของบประมาณ

สนับสนุนและการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ดังสะท้อนจากการแสดงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...จัดทำโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากงบโรงเรียนและขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือจากชุมชนมาร่วมสร้างแหล่งเรียนรู้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 14 กรกฎาคม 2557)

“...ขอความร่วมมือจากชุมชนและโรงเรียนมาร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งขอสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ...”

(ครู. วันที่ 15 กรกฎาคม 2557)

“...ควรดำเนินการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสนอในที่ประชุมให้ทุกคนได้รับทราบจะได้ร่วมกันวางแผนร่วมกันต่อไป...”

(ครู. วันที่ 15 กรกฎาคม 2557)

“...ให้โรงเรียนร่วมกันกับชุมชนช่วยกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 16 กรกฎาคม 2557)

“...เสนอของบประมาณมาสนับสนุนการพัฒนาส่วนแรงงานอาศัยความร่วมมือกันของชุมชนเข้ามาช่วย...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 16 กรกฎาคม 2557)

2. การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไทรทองวิทยาคาร ในวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 ที่ห้องประชุมโรงเรียนไทรทองวิทยาคาร จากการสนทนากลุ่มและการรวบรวมข้อมูล สะท้อนผลดังนี้

2.1 แหล่งเรียนรู้มีความหมายอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า แหล่งเรียนรู้หมายถึงสถานที่ให้ความรู้เป็นแหล่งจัดประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้สำหรับนักเรียน ครู ผู้สนใจ เข้าไปใช้ศึกษาทั้งที่เป็นธรรมชาติ สิ่งปลูกสร้าง หรืออาจเป็นบุคคลก็ได้ ดังสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...แหล่งให้ความรู้แก่นักเรียนและถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งที่เป็นบุคคล สถานที่ สิ่งปลูกสร้าง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...เป็นแหล่งหาประสบการณ์และเป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้สำหรับนักเรียน...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...เป็นสถานที่ให้เด็กได้ศึกษาหาความรู้ทั้งจากธรรมชาติและสิ่งที่สร้างขึ้น...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...แหล่งต่าง ๆ ที่ให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...สถานที่ที่ให้เด็กนักเรียน ผู้สนใจ เข้าไปใช้ศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ด้วยตนเอง...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...เป็นสถานที่ต่าง ๆ ที่ให้ความรู้กับนักเรียน...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

2.2 ท่านคิดว่าแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกันว่า ทำให้นักเรียน ได้เรียนรู้จากของจริงได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้ตื่นเต้น สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน ได้ องค์ความรู้ที่หลายหลากส่งเสริมทักษะทางการเรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังสะท้อนได้จากการแสดงความ คิดเห็น จากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...นักเรียนได้เรียนรู้จากของจริง ได้ยินได้ฟัง ได้สัมผัส จะทำให้นักเรียนจำได้และ ทำได้ดียิ่งขึ้นเพราะเรียนรู้จากของจริง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ทำให้นักเรียนตื่นเต้นที่อยากเรียนรู้นอกจากการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่าง เดียว จะทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้อันเกิดจากประสบการณ์ตรง...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ทำให้นักเรียนได้องค์ความรู้ที่หลากหลาย...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ส่งเสริมให้นักเรียนให้เกิดทักษะทางการเรียนได้ดียิ่งขึ้น...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

2.3 สภาพปัญหาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไทรทองวิทยาคารเป็นอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความเห็นสภาพปัญหาแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกันว่า โรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ทางการ

เกษตร เช่น สวนสมุนไพร ดังสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็น จากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...ขาดการประชาสัมพันธ์การเห็นความสำคัญของสมุนไพร ขณะเดียวกันก็มีความต้องการที่จะพัฒนาปัญหาดังกล่าว...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...โรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้และขาดครูผู้ดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาอยู่ในสภาพเอื้อต่อการเรียนรู้เนื่องจากบุคลากรมีน้อย...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ครูและนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการปลูกพืชสมุนไพร...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ส่วนมากมีเฉพาะภายในอาคาร...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...โรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ขาดการสนับสนุนการปลูกพืชสมุนไพร ขาดแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

2.4 ท้าหน้าต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อะไรในโรงเรียนไทรทองวิทยาคาร เพราะเหตุใด

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกอาคารเรียนโดยใช้พื้นที่ว่างเปล่าของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์จึงได้ตกลงร่วมกันว่าจะสร้างแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพรขึ้น ดังสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็น จากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...ควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้นอกอาคารเรียนเพิ่มขึ้นเพื่อใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้น โดยการจัดทำสวนสมุนไพร...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ต้องการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นแหล่งเรียนรู้โดยสร้างสวนสมุนไพร...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน ต้องการสวนสมุนไพร ชุมชนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ด้วย...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...โรงเรียนควรมีสวนสมุนไพร ให้นักเรียนได้เรียนรู้...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ต้องการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น สวนสมุนไพร

...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...สร้างสวนสมุนไพรเพราะใช้ประโยชน์ได้ระยะยาว...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

2.5 ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไทรทอง
วิทยาคาร อย่างไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าควรจัดทำโครงการขึ้นเพื่อของ
งบประมาณสนับสนุนจากทางโรงเรียนและให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน ดัง
สะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็น จากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...ควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนตามที่คุณท่านได้เสนอข้อคิดเห็นและได้ตกลง
ร่วมกันในวันนี้ ถ้าโรงเรียนเราทำสำเร็จ โรงเรียนก็จะมีแหล่งเรียนรู้ที่มีประโยชน์เพิ่มขึ้น...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ควรรีบดำเนินการให้แล้วเสร็จ ก่อนนักเรียนจะสอบกลางปี นักเรียนจะได้ใช้
แหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ควรแบ่งหน้าที่ช่วยกันรับผิดชอบในการพัฒนาสวนสมุนไพร ทุกคนจะได้มีส่วน
ร่วมงานจะได้แล้วเสร็จเป็นกระบวนการ...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ให้ทุกคนร่วมมือกันปลูกสร้างสวนสมุนไพร ระดมชาวบ้านมาช่วยกันทำ...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ควรจัดทำโครงการเพื่อของงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการจากทาง
โรงเรียน...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนได้รับรู้โครงการเพื่อช่วยสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์และ
พืชสมุนไพรที่ตนมี...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

3. แบบบันทึกการประชุม

ผู้ร่วมวิจัยให้ความสนใจมากทุกคนเห็นความสำคัญของการจัดประชุมในครั้งนี้ โดยผู้
ร่วมวิจัยมาครบทุกคนและมาก่อนเวลาที่นัดหมายในกำหนดการมีความกระตือรือร้นที่อยากเข้า
ประชุม ในขณะที่สนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างอิสระและหลากหลาย

ร่วมกันคิดพิจารณาสภาพปัญหาและระดมความคิดช่วยกันเพื่อหาแนวทางในการที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนร่วมกัน ในการเสนอความต้องการที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทุกคนเสนอแหล่งเรียนอย่างหลากหลายซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้นอกอาคารเรียนและมีความต้องการร่วมกันมากที่สุดในการจะพัฒนาแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร จึงมีมติในการประชุมครั้งนี้ว่าเห็นควรที่จะสร้างสวนสมุนไพรในโรงเรียน โดยมีแนวความคิดร่วมกันถึงการวางแผนการพัฒนาและรูปแบบของสวนสมุนไพรร่วมกันว่า สวนสมุนไพรที่จะดำเนินการสร้างควรจัดทำโครงการของบสนับสนุนบางส่วนจากทางโรงเรียน บางส่วนจากการระดมจากชุมชนเข้ามาร่วมกัน รูปแบบสวนสมุนไพรจะมีมติร่วมกันว่าจะปลูกในแปลงอิฐบล็อกรูปทรงสี่เหลี่ยมความยาวด้านละสองกอน รวมทั้งสร้างรั้วรอบขอบชิดให้เป็นระเบียบสัดส่วนสวยงาม

4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้ร่วมวิจัยในการสนทนากลุ่ม

การสังเกตพฤติกรรมผู้ร่วมวิจัยในการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ร่วมวิจัยให้ความสนใจมากทุกคนเห็นความสำคัญของการจัดประชุมในครั้งนี้ โดยผู้ร่วมวิจัยมาครบทุกคนและมาก่อนเวลาที่นัดหมายในกำหนดการ มีความกระตือรือร้นที่ยากเข้าประชุม ในขณะสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างอิสระและหลากหลาย ร่วมกันคิดพิจารณาสภาพปัญหาและระดมความคิดช่วยกันเพื่อหาแนวทางในการที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนร่วมกัน

สรุปผลการดำเนินการตามขั้นร่วมกันวางแผน (Planning)

ความหมายแหล่งเรียนรู้หมายถึง สถานที่ให้ความรู้เป็นแหล่งจัดประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้สำหรับนักเรียน ครู ผู้สนใจ เข้าไปใช้ศึกษาทั้งที่เป็นธรรมชาติ สิ่งปลูกสร้าง หรืออาจเป็นบุคคลก็ได้ ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากของจริงได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้ตื่นเต้น สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน ได้องค์ความรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมทักษะทางการเรียนได้ดียิ่งขึ้น สภาพปัญหาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ความต้องการที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทุกคนเสนอแหล่งเรียนอย่างหลากหลายซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้นอกอาคารเรียนและมีความต้องการร่วมกันมากที่สุดในการจะพัฒนาแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร จึงมีมติในการประชุมครั้งนี้ว่าเห็นควรที่จะสร้างสวนสมุนไพรในโรงเรียน โดยมีแนวความคิดร่วมกันถึงการวางแผนการพัฒนาและรูปแบบของสวนสมุนไพรร่วมกันว่า สวนสมุนไพรที่จะดำเนินการสร้างควรจัดทำโครงการของบสนับสนุนบางส่วนจากทางโรงเรียน บางส่วนจากการระดมจากชุมชนเข้ามาร่วมกัน รูปแบบสวนสมุนไพรจะมีมติร่วมกันว่าจะปลูกในแปลงอิฐบล็อกรูปทรงสี่เหลี่ยมความยาวด้านละสองกอน รวมทั้งสร้างรั้วรอบขอบชิดให้เป็นระเบียบสัดส่วนสวยงาม

ขั้นการร่วมกันปฏิบัติ (Action)

จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีมติให้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพรและปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการในโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 2 กิจกรรมการปฏิบัติ (Action) ตามโครงการการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร

ที่	วัน เดือน ปี	กิจกรรม
1	21 กรกฎาคม 2557	ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2	22 - 23 กรกฎาคม 2557	เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ
3	24 - 31 กรกฎาคม 2557	เตรียมสถานที่พัฒนาแหล่งเรียนรู้และเตรียมดิน
4	1 - 7 สิงหาคม 2557	ประชาสัมพันธ์เพื่อขอสนับสนุนพืชสมุนไพรและวัสดุอุปกรณ์
5	8 - 31 สิงหาคม 2557	ทำการปลูกและบำรุงรักษาพืชสมุนไพร
6	1 - 7 กันยายน 2557	ปักป้ายชื่อ
7	8 - 15 กันยายน 2557	ทำรั้วล้อมรอบ
8	16 กันยายน 2557 - 9 ตุลาคม 2557	เปิดให้นักเรียนได้เข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้
9	10 ตุลาคม 2557	ประชุมสรุปโครงการ

สรุปผลการดำเนินการขั้นการร่วมกันปฏิบัติ (Action)

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้ความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายนอกอาคารโดยการสร้างสวนสมุนไพร ผู้วิจัยได้เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ ผู้วิจัยผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการตามแผนงานในโครงการจนประสบผลสำเร็จตามกำหนดเวลาได้สวนสมุนไพรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ให้ครู นักเรียน และชุมชน สามารถเข้าศึกษาหาความรู้ได้

ขั้นการร่วมกันสังเกตการณ์ (Observation)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจะใช้การสังเกตการณ์จากกิจกรรมในขั้นการร่วมกันปฏิบัติ (Action) โดยใช้แบบสังเกตการณ์สร้างแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร ซึ่งได้ผลดังนี้

1. กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระยะเวลาที่มีความเหมาะสมดีบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมชุมชนได้เข้ามา มีบทบาทได้ร่วมเสนอความคิดเห็นเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนความคิดเห็นจากแบบสังเกตการณ์สร้างแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร ดังนี้

“...ระยะเวลาที่มีความเหมาะสมดีการดำเนินกิจกรรมสามารถแล้วเสร็จได้ ทุกคนเห็นความสำคัญมาประชุมครบตามจำนวนและเวลานัดหมาย การประชุมแล้วเสร็จตามกำหนดเวลาและบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนร่วมกัน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...ช่วงเวลามีความเหมาะสมดี ผู้ร่วมประชุมได้เสนอความคิดเห็นร่วมกันอย่างอิสระและหลากหลายเป็นประโยชน์อย่างมากในการดำเนินการประชุม บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมทราบสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากจากมีส่วนร่วมของทุก ๆ ฝ่าย...”

(ครู. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

“...เวลาเหมาะสมกับการประชุมไม่น้อยหรือมากเกินไป ทำให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทได้ร่วมเสนอความคิดเห็นเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ได้แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากการระดมความคิดบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมเป็นอย่างดี...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

2. กิจกรรมเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ

ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติเวลาเหมาะสมต่อการหาข้อมูลและการเสนอขออนุมัติทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมในโครงการผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้โครงการที่อนุมัติเห็นชอบ

“...เวลาเหมาะสมต่อการหาข้อมูลและการเสนอขออนุมัติทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมในโครงการและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบกิจกรรม กิจกรรมแล้วเสร็จตามกำหนดเวลาโครงการได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 23 กรกฎาคม 2557)

“...ระยะเวลาของกิจกรรมไม่มากหรือน้อยเกินไปเหมาะแก่การหาข้อมูลและพิจารณาการอนุมัติจากผู้เห็นชอบโครงการและผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนในโครงการร่วมกัน...”

(ครู. วันที่ 23 กรกฎาคม 2557)

“...ช่วงเวลาเหมาะสมแก่การจัดทำโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติ โครงการเกิดจากการการมีส่วนร่วมในการระดมความคิดช่วยกัน ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้โครงการที่อนุมัติเห็นชอบ...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 23 กรกฎาคม 2557)

3. เตรียมสถานที่พัฒนาแหล่งเรียนรู้และเตรียมดิน

ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าการเตรียมสถานที่พัฒนาแหล่งเรียนรู้และเตรียมดินบรรลุตามกำหนดเวลาโดยการร่วมกันดำเนินการจนแล้วเสร็จทั้งคู่ ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนอุปสรรคในการดำเนินการคือมีฝนตกลงมาบ้างในบางวัน

“...การเตรียมสถานที่และเตรียมดินเสร็จสิ้นตามกำหนดเวลา นักเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมมือกันจนแล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ อุปสรรคในบางวันมีฝนตกลงมาต้องหยุดการดำเนินกิจกรรม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 30 กรกฎาคม 2557)

“...กิจกรรมแล้วเสร็จตามกำหนดเวลา การทำกิจกรรมเกิดจากการมีส่วนร่วมจากทั้งนักเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนงานบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมได้ สถานที่สร้างสวนสมุนไพรและได้เตรียมดินเพื่อปลูกพืชสมุนไพรต่อไป อุปสรรคเกิดจากปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้เนื่องจากในบางวันมีฝนตกลงมา...”

(ครู. วันที่ 31 กรกฎาคม 2557)

“...ระยะเวลาในกิจกรรมเหมาะสมแก่การเตรียมสถานที่พัฒนาสวนสมุนไพร ในการดำเนินการทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินจนงานแล้วเสร็จเสร็จตามเป้าหมายอุปสรรคเล็กน้อยจากฝนตกในบางวัน...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 31 กรกฎาคม 2557)

4. กิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อขอสนับสนุนพืชสมุนไพรและวัสดุอุปกรณ์

ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อขอสนับสนุนพืชสมุนไพรและวัสดุอุปกรณ์ช่วงเวลาดำเนินการมีความเหมาะสมมีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ทั้งการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวให้ชุมชนรับทราบ การบอกเล่าสู่กันฟัง และการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบจนประสบผลสำเร็จเกิดการสนับสนุนพันธุ์พืชสมุนไพรและวัสดุอุปกรณ์ตามมา

“...ช่วงเวลามีความเหมาะสมในการประชาสัมพันธ์ มีการแบ่งงานกันกระจายข้อมูล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประชาสัมพันธ์ในชุมชน ครูประชาสัมพันธ์กับนักเรียนในโรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 5 สิงหาคม 2557)

“...เวลาเหมาะสมต่อการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบทั้งในชุมชนและโรงเรียน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วยกันประชาสัมพันธ์จนแล้วเสร็จ...”

(ครู. วันที่ 6 สิงหาคม 2557)

“...ใช้เวลาในการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมทำให้ชุมชนได้ทราบข่าวประชาสัมพันธ์ ทั้งจากการประกาศทางหอกระจายข่าวและการบอกเล่าสู่กันฟัง...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 6 สิงหาคม 2557)

5. กิจกรรมทำการปลูกและรักษาพืชสมุนไพร

ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมทำการปลูกและรักษาพืชสมุนไพรได้รับความร่วมมือจากทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และนักเรียนโดยได้นำพันธุ์พืชสมุนไพรมาร่วมกันปลูก ส่วนอุปสรรคมีบ้างเล็กน้อยคือการวางระบบท่อน้ำในสวนสมุนไพรแต่ก็ปรับปรุงแก้ไขแล้วโดยการวางระบบท่อน้ำเข้ามา และสมุนไพรบางชนิดเป็นพืชยืนต้นที่เจริญเติบโตช้าต้องรอนานกว่าจะเป็นต้นที่สมบูรณ์

“...ช่วงเวลาเหมาะสมดี ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน ได้นำสมุนไพรมาร่วมกันปลูกอย่างหลากหลาย อุปสรรคในกิจกรรมครั้งนี้เรื่องระบบน้ำในการบำรุงรักษาต้นสมุนไพรแต่ก็ได้แก้ไขโดยการต่อระบบวางท่อเข้ามาในสวนสมุนไพรเรียบร้อยแล้ว...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 29 สิงหาคม 2557)

“...ระยะเวลาทำการปลูกและบำรุงรักษามีความเหมาะสมทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปลูกพืชสมุนไพรที่ตนได้เตรียมมา กิจกรรมบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ อาจมีอุปสรรคในเรื่องพันธุ์สมุนไพรบางชนิดที่เอาต้นกล้าเล็ก ๆ มาปลูกอาจต้องบำรุงรักษาอย่างดีและบางชนิดเจริญเติบโตช้า เช่น ต้นมะกรูด ชะอม มะนาว...”

(ครู. วันที่ 30 สิงหาคม 2557)

“...กิจกรรมเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรมครั้งนี้ การปลูกพืชทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ชุมชน ร่วมกันปลูกสมุนไพรอย่างสนุกสนาน บรรลุเป้าหมายในกิจกรรมนี้มาก...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 31 สิงหาคม 2557)

6. กิจกรรมปักป้ายชื่อ

ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมปักป้ายชื่อทุกคนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมร่วมกันทั้งครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกิจกรรมเสร็จตามกำหนดเวลาได้ป้ายชื่อที่สวยงามตัวหนังสือชัดเจน

“...ระยะเวลาในการเตรียมป้ายชื่อเหมาะสมกับกิจกรรม เกิดการทำงานร่วมกันมีการสนับสนุนแผ่นไม้จากชุมชน กิจกรรมเสร็จตามวัตถุประสงค์ได้ป้ายชื่อบอกสมุนไพโรยงกะทิดรึด สวยงาม”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 7 กันยายน 2557)

“...ช่วงเวลาดำเนินการเหมาะสมดีทุกคนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมร่วมกันทั้งครูที่ช่วยพิมพ์แบบตัวอักษรและพิสูจน์ตัวอักษรความถูกต้องทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ผู้ปกครองก็สนับสนุนแผ่นไม้มาช่วย นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วยกันปักป้ายชื่อจนแล้วเสร็จอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม...”

(ครู. วันที่ 7 กันยายน 2557)

“...กิจกรรมเสร็จตามกำหนดเวลา ครู นักเรียน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมจนแล้วเสร็จได้ป้ายชื่อที่สวยงามตัวหนังสือชัดเจน ป้ายปักหน้าต้นสมุนไพโรยงกะทิดรึด...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา. วันที่ 7 กันยายน 2557)

7. กิจกรรมทำรั้วล้อมรอบ

ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมทำรั้วล้อมรอบ ครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างรั้ว ร่วมมือกันทำกิจกรรมจนได้รั้วล้อมรอบสวนสมุนไพรที่มั่นคง แข็งแรง สวยงาม

“...ช่วงเวลามีความเหมาะสมกับกิจกรรม ครู ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างรั้วทั้งต้นยูคาลิปตัส ไม้ไผ่ และร่วมกันสร้างจนแล้วเสร็จได้รั้วที่มั่นคง แข็งแรง สวยงาม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 14 กันยายน 2557)

“...การดำเนินกิจกรรมแล้วเสร็จตามกำหนดเวลา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ชุมชน ร่วมมือกันทำกิจกรรมจนได้รั้วล้อมรอบสวนสมุนไพร...”

(ครู. วันที่ 15 กันยายน 2557)

“...กิจกรรมกับเวลาที่กำหนดพอดีได้รั้วที่เกิดจากความร่วมมือกันของทุกคนทั้งร่วมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือการสร้าง ได้รั้วตามที่ตั้งเป้าหมายไว้อย่างดี...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน. วันที่ 15 กันยายน 2557)

8. กิจกรรมเปิดให้นักเรียนเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้

ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมเปิดให้นักเรียนเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ดำเนินแล้วเสร็จสามารถให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ก่อนจะปิดกลางปีนักเรียน ครู มีความสนใจเข้าศึกษาหาความรู้ร่วมกัน

“...ช่วงเวลาในการให้นักเรียนเข้าใช้มีความเหมาะสมสมส่วนแล้วเสร็จตามกำหนดเวลา นักเรียน ครู มีความสนใจเข้าศึกษาหาความรู้ร่วมกันอย่างเพลิดเพลิน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 26 กันยายน 2557)

“...ช่วงเวลาให้นักเรียนและผู้สนใจเข้าศึกษาทันในปีการศึกษาช่วงกลางปีนักเรียน ครู กระตือรือร้น ร่วมกันศึกษาหาความรู้...”

(ครู. วันที่ 30 กันยายน 2557)

“...ช่วงเวลาเปิดให้เข้าศึกษาหาความรู้ทันก่อนโรงเรียนจะปิดกลางปี นักเรียน ครู ชุมชน ได้เข้ามาศึกษาแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร กิจกรรมขั้นนี้บรรลุตามเป้าหมายเป็นอย่างดี...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 3 ตุลาคม 2557)

9. กิจกรรมประชุมสรุปโครงการ

ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมประชุมสรุปโครงการทุกคนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นที่โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ในการประชุมทุกคนต่างแสดงความชื่นชมผลความสำเร็จ

“...การจัดประชุมเหมาะสมกับเวลาที่กำหนดทุกคนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นที่โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ ได้แหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพรที่มีคุณภาพ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. วันที่ 10 ตุลาคม 2557)

“...ช่วงเวลาจัดกิจกรรมปิดโครงการเหมาะสมดี ได้สรุปทุกกระบวนการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญตั้งแต่เริ่มจัดประชุมครั้งแรกทุกคนได้มีส่วนร่วมจนงานประสบผลสำเร็จออกมาเป็นรูปธรรม ในการประชุมทุกคนต่างแสดงความชื่นชมผลความสำเร็จ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างหลากหลาย...”

(ครู. วันที่ 10 ตุลาคม 2557)

“...กิจกรรมการประชุมปิดโครงการแล้วเสร็จอย่างเรียบร้อย ทุกคนร่วมประชุมอย่างกระตือรือร้นและเห็นความสำคัญจนโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตั้งแต่เริ่มโครงการจนสิ้นสุดโครงการ...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วันที่ 10 ตุลาคม 2557)

สรุปผลการดำเนินการขั้นการร่วมกันสังเกตการณ์ (Observation)

ขั้นการร่วมกันสังเกตการณ์เป็นการสังเกตจากขั้นร่วมกันปฏิบัติตามกิจกรรมในโครงการตั้งแต่เริ่มโครงการจนสิ้นสุดโครงการ ระยะเวลาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกิจกรรมทุกขั้นตอนบรรลุผลตามเป้าหมาย ทุกคนเห็นความสำคัญในการดำเนินการมี

ส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกันจนโครงการแล้วเสร็จได้สวนสมุนที่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน ส่วนอุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอุปสรรคภายนอกไม่สามารถควบคุมได้เพราะในบางวันของการปฏิบัติกิจกรรมมีฝนตกลงมาแต่ก็ไม่บ่อยครั้งทำให้ผลกระทบไม่มาก นอกจากนี้พันธุ์พืชสมุนไพร่บางชนิดเป็นพืชยืนต้นแต่นำต้นกล้าเล็ก ๆ มาปลูกอาจทำให้เห็นต้นที่สมบูรณ์ช้า

ขั้นการร่วมกันสะท้อนผล (Reflection)

โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจจากนักเรียน จำนวน 45 คน รายละเอียดดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไทรทองวิทยาคาร

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	แปลความ
1. นักเรียนชื่นชอบสวนสมุนไพร่	4.67	0.47	มากที่สุด
2. สถานที่ในการจัดทำสวนสมุนไพร่มีความเหมาะสม	4.64	0.60	มากที่สุด
3. ป้ายบอกชื่อสมุนอ่านง่ายตัวหนังสือสวยงามชัดเจน	4.84	0.36	มากที่สุด
4. สนุกสนานเพลิดเพลินกับการเข้าศึกษาหาความรู้	4.44	0.66	มาก
5. การจัดตกแต่งสวนสมุนสวยงามดึงดูดให้อยากเข้าชม	4.47	0.55	มาก
6. บรรยากาศมีความร่มรื่นเย็นสบาย	4.60	0.54	มากที่สุด
7. นักเรียนได้รู้จักชื่อสมุนไพร่เพิ่มมากขึ้น	4.62	0.53	มากที่สุด
8. จำนวนสมุนไพร่มีความหลากหลาย	4.58	0.65	มากที่สุด
9. ช่วงเวลาว่างนักเรียนจะชอบเข้ามาหาความรู้อยู่เสมอ	4.67	0.52	มากที่สุด
10. สวนสมุนไพร่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี	4.71	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.62	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไทรทองวิทยาคาร โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

$$\bar{x} = 4.62$$

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ป้ายบอกชื่ออ่านง่าย ตัวหนังสือสวยงามชัดเจน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$) สวนสมุนไพรมีการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$) ช่วงเวลาว่างนักเรียนจะชอบเข้ามาหาความรู้อยู่เสมอและนักเรียนชื่นชอบสวนสมุนไพร มีความพึงพอใจเท่ากันอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สนุกสนานเพลิดเพลินกับการเข้าศึกษาหาความรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.44$)

สรุปผลการดำเนินการชันการร่วมกันสะท้อนผล (Reflection)

การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไทรทองวิทยาคาร จากการประเมินผล พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด คือ (4.62)